A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2023. március 2.*

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2014/41/EU irányelv – Európai nyomozási határozat – Az 1. cikk (1) bekezdése – Az »igazságügyi hatóság« fogalma – A 2. cikk c) pontja – A »kibocsátó hatóság« fogalma – Az adóhatóság által bírói vagy ügyészi érvényesítés nélkül hozott határozat – Adóbűncselekmények miatti nyomozás keretében az ügyészség jogait és kötelezettségeit átvállaló adóhatóság”

A C-16/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberlandesgericht Graz (grazi regionális felsőbíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2022. január 6-án érkezett, 2021. december 21-i határozatával terjesztett elő az

MS

vonatkozásában kibocsátott európai nyomozási határozat elismerésére és végrehajtására irányuló,

a **Staatsanwaltschaft Graz**,

a **Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Düsseldorf**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Jürimäe tanácselnök (előadó), M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen és M. Gavalec bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– MS képviseletében J. Herbst Rechtsanwalt,

* Az eljárás nyelve: német.

– az osztrák kormány képviseletében A. Posch, J. Schmoll és M.-T. Rappersberger, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében J. Möller, P. Busche, M. Hellmann és D. Klebs, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében S. Grünheid és M. Wasmeier, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 130., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 143., 16. o.) 1. cikke (1) bekezdése első albekezdésének és 2. cikke c) pontja i. alpontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Düsseldorf (az adójogi bűncselekményeket vizsgáló és adónyomozó-hatóság, Düsseldorf, Németország; a továbbiakban: düsseldorfi adónyomozó-hatóság) által MS-re vonatkozóan kibocsátott európai nyomozási határozat Ausztriában történő végrehajtása iránti kérelem keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2014/41 irányelv (5)–(8) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(5) […] egyértelművé vált, hogy a bizonyítékok gyűjtésére vonatkozó jelenlegi jogi keret túlságosan fragmentált és bonyolult. Ezért új megközelítésre van szükség.

(6) Az Európai Tanács által 2009. december 10–11-én elfogadott Stockholmi Programban az Európai Tanács úgy vélte, hogy folytatni kell a határokon átnyúló vonatkozásokkal bíró ügyekre vonatkozó, a kölcsönös elismerés elvén alapuló, átfogó bizonyításfelvételi rendszer kialakítását. Az Európai Tanács jelezte, hogy az e területen meglévő eszközök széttöredezett rendszert alkotnak, és hogy a kölcsönös elismerés elvén alapuló új megközelítésre van szükség, amely a kölcsönös jogsegély hagyományos rendszere által nyújtott rugalmasságot is figyelembe veszi. Az Európai Tanács ezért egy olyan átfogó rendszer kialakítását ítélte szükségesnek, amely az e területen meglévő valamennyi eszköz – többek között a [büntetőeljárások során felhasználandó tárgyak, dokumentumok és adatok megszerzéséhez szükséges európai bizonyításfelvételi parancsról szóló, 2008. december 18-i 2008/978/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 350., 72. o.)] – helyébe lép, lehetőleg a bizonyítékok valamennyi fajtájára kiterjed, végrehajtási határidőket tartalmaz, és a lehető legnagyobb mértékben korlátozza a megtagadás lehetséges indokait.

(7) Ez az új megközelítés az európai nyomozási határozatnak (ENYH) nevezett egyetlen eszközre épül. Az ENYH egy vagy több olyan konkrét nyomozási cselekmény elvégzése végett adható ki, amely(ek) célja az ENYH-t végrehajtó államban (a továbbiakban: a végrehajtó állam) történő bizonyítékgyűjtés. Ebbe beletartozik a végrehajtó hatóságnak már birtokában lévő bizonyítékok megszerzése is.

(8) Az ENYH horizontális hatályúnak, és ennélfogva a bizonyítékgyűjtésre irányuló minden nyomozási cselekményre alkalmazandónak kell lennie. […]”

4 Az említett irányelvnek „Az európai nyomozási határozat és végrehajtásának kötelezettsége” című 1. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a következőket írja elő:

„Az európai nyomozási határozat (ENYH) olyan bírósági határozat, amelyet valamely tagállam (a továbbiakban: a kibocsátó állam) igazságügyi hatósága ad ki vagy érvényesít abból a célból, hogy egy másik tagállamban (a továbbiakban: a végrehajtó állam) egy vagy több konkrét nyomozási cselekményt végezzenek el az ezen irányelvvel összhangban folytatott bizonyítékszerzés céljából.”

5 Az említett irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikke szerint:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[…]

c) »kibocsátó hatóság«:
   i. az adott ügyben hatáskörrel rendelkező bíró, bíróság, nyomozási bíró vagy ügyész; vagy
   ii. bármely más, a kibocsátó állam által meghatározott és az adott ügyben a büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljáró illetékes hatóság, amely a nemzeti jog szerint hatáskörrel rendelkezik a bizonyítékgyűjtés elrendelésére, és amely minden egyes esetben érvényesíttette valamely igazságügyi hatósággal az adott ENYH-t. Ezenkívül az ENYH-nak a végrehajtó hatóság részére történő továbbítását megelőzően meg kell vizsgálni, hogy az ENYH megfelel-e az ezen irányelv értelmében a kibocsátására vonatkozó – különösen a 6. cikk (1) bekezdésében foglalt – feltételeknek, majd egy kibocsátó állambeli bírónak, bíróságnak, nyomozási bírónak vagy ügyésznek érvényesítenie kell azt. Amennyiben az ENYH-t valamely igazságügyi hatóság érvényesítette, e hatóság az ENYH továbbításának céljából kibocsátó hatóságnak tekinthető;

[…]”

6 Ugyanezen irányelvnek az „Eljárástípusok, amelyekben az ENYH kibocsátható” című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„ENYH bocsátható ki:

a) a kibocsátó állam nemzeti joga szerint, bűncselekmény tekintetében valamely igazságügyi hatóság által indított, vagy az igazságügyi hatóság előtt megindítható büntetőeljárások tekintetében;

b) a közigazgatási hatóságok által indított eljárásokban olyan cselekmények tekintetében, amelyek a kibocsátó állam nemzeti joga alapján jogszabálysértésként büntetendők, és amelyekben a határozat különösen büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróság előtti eljáráshoz vezethet;

c) az igazságügyi hatóságok által indított eljárásokban olyan büntetendő cselekmények tekintetében, amelyek a kibocsátó állam nemzeti joga alapján jogszabálysértésnek minősülnek, és amelyekben a határozat különösen büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróság előtti eljárásokhoz vezethet; és

d) az a), b) és c) pontban említett olyan eljárásokkal kapcsolatban, amelyek olyan bűncselekményekhez vagy jogsértésekhez kapcsolódnak, amelyekért valamely jogi személy felelősségre vonható vagy büntethető a kibocsátó államban.”

7 A 2014/41 irányelvnek az „Értesítések” című 33. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) 2017. május 22-ig valamennyi tagállam értesíti a Bizottságot az alábbiakról:

a) az(ok) a hatóság(ok), amely(ek) a tagállam nemzeti jogával összhangban illetékesek a 2. cikk c) és d) pontja szerint, amennyiben az adott tagállam a kibocsátó állam vagy a végrehajtó állam;

[…]

(2) Minden egyes tagállam benyújthatja ezenkívül a Bizottságnak azon dokumentumok listáját is, amelyeket a 22. cikk (4) bekezdésének értelmében szükségesként előír.”

8 Az ezen irányelv A. mellékletében található ENYH formanyomtatvány többek között tartalmaz egy K. szakaszt, amelyben meg kell jelölni különösen az ENYH-t kibocsátó hatóság típusát, nevezetesen az igazságügyi hatóságot vagy a kibocsátó állam joga szerint illetékes egyéb hatóságot. E formanyomtatvány tartalmaz továbbá egy L. szakaszt is, amelyben szükség esetén fel kell tüntetni az ENYH-t érvényesítő igazságügyi hatóság adatait.

A német jog

9 A Németországi Szövetségi Köztársaság Európai Unió melletti állandó képviseletének 2017. március 14-i értesítő levelében e tagállam a 2014/41 irányelv 33. cikke (1) és (2) bekezdésének megfelelően az alábbiakat közölte:

„Kibocsátó és végrehajtó hatóság a Németországi Szövetségi Köztársaságban – az adott tartományok hatásköri és illetékességi szabályai szerint – egyrészt valamennyi igazságügyi hatóság, így különösen a Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof [(a szövetségi legfelsőbb bíróság melletti szövetségi főügyész, Németország)], az ügyészségek, a főügyészségek és a Zentrale Stelle in Ludwigsburg [(a tartományok igazságügyi igazgatási szerveinek a nemzetiszocialista bűncselekményeket vizsgáló központi hivatala Ludwigsburgban, Németország)], valamint a büntetőügyekben illetékes valamennyi bíróság.

Másrészt a kibocsátó és végrehajtó hatóságok lehetnek azok a közigazgatási hatóságok is, amelyek a Németországi Szövetségi Köztársaság joga értelmében a szabálysértések üldözésére és megbüntetésére hatáskörrel rendelkeznek.

A német közigazgatási hatóságok által az Európai Unió valamely másik tagállamához intézett megkeresések esetében a [2014/41] irányelv 2. cikkének c) pontja előírja, hogy az érvényesítést főszabály szerint az illetékes közigazgatási hatóság székhelye szerinti regionális bíróság mellett működő ügyészségnek kell megtennie. A tartományok ettől eltérően az érvényesítésre vonatkozó hatáskört bíróságra ruházhatják, vagy az érvényesítő ügyészség illetékességét eltérő módon szabályozhatják […]

A büntetőeljárást az Abgabenordnung (AO) [(német adótörvény a 2002. október 1-jén kihirdetett változatában, BGB1. 2002 I., 3866. o.; BGBl. 2003 I., 61. o.)] 386. §-ának (2) bekezdése értelmében önállóan lefolytató német adóhatóságoktól érkező megkeresések nem igényelnek igazságügyi hatóság vagy bíróság általi érvényesítést. Az adóhatóságok ebben az esetben az AO 399. §-ának a [Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény, BGBl.1982. I, 2071. o.)] 77. §-ának (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése alapján az ügyészség jogait és kötelezettségeit átvállalják, és így maguk is a [2014/41] irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett igazságügyi hatóságként járnak el.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10 A düsseldorfi adónyomozó-hatóság adócsalás gyanúja miatt folytat nyomozást MS-sel szemben. A gyanú szerint MS a 2015 és 2020 februárja közötti időszakban egy korlátolt felelősségű társaság ügyvezetőjeként elmulasztotta hozzávetőleg 1,6 millió euró adóvonzattal járó, egy bordélyház működtetéséből származó bevételeinek bevallását.

11 A nyomozás céljából az adónyomozó-hatóság európai nyomozási határozatot bocsátott ki, amelyet 2020. július 23-án továbbított a Staatsanwaltschaft Graznak (grazi ügyészség, Ausztria). E határozattal az említett adónyomozó-hatóság azt kérte a grazi ügyészségtől, hogy szerezze be az MS nevén egy osztrák banknál vezetett két bankszámla 2015. január 1. és 2020. február 28. közötti időszakra vonatkozó kivonatait.

12 Az említett határozat K. szakaszában az szerepel, hogy azt „igazságügyi hatóság” állította ki. Következésképpen az illetékes hatóság nem töltötte ki ugyanezen határozat L. szakaszát, amelyben az ugyanezen határozat igazságügyi hatóság általi érvényesítése esetén fel kell tüntetni e hatóság adatait.

13 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Strafprozessordnung (osztrák büntetőeljárási törvénykönyv) értelmében egy bank csakis akkor kötelezhető bankszámlákkal kapcsolatos információk közlésére és a bankszámlakivonatok kiadására, ha azt az ügyészség bírósági jóváhagyás alapján nyomozási határozatban elrendeli.

14 A grazi ügyészség kérelmére a Landesgericht für Strafsachen Graz (büntetőügyekben eljáró grazi regionális bíróság, Ausztria) mellett működő Haft- und Rechtsschutzrichterin (fogvatartási és jogvédelmi bíró) 2020. augusztus 5-i végzésével jóváhagyta a jelen ítélet 11. pontjában említett európai nyomozási határozat végrehajtását. 2020. augusztus 7-én a grazi ügyészség elrendelte a kért nyomozási cselekmény végrehajtását.

15 MS a 2020. augusztus 5-i végzéssel szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, az Oberlandesgericht Grazhoz (grazi regionális felsőbíróság, Ausztria). MS e bíróság előtt azt állítja, hogy a düsseldorfi adónyomozó-hatóság nem minősül sem a 2014/41 irányelv

1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „igazságügyi hatóságnak”, sem pedig az ezen irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett „kibocsátó hatóságnak”. E hatóság tehát nem rendelkezik hatáskörrel európai nyomozási határozat kibocsátására.

16 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a düsseldorfi adónyomozó-hatóság által kibocsátott európai nyomozási határozat végrehajtásának jogszerűségéről kell határoznia. Pontosítja, hogy e határozatot nem érvényesítette igazságügyi hatóság, amint azt a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja előírja arra az esetre, ha a kibocsátó hatóság az adott ügyben hatáskörrel rendelkező bírótól, bíróságtól, nyomozási bírótól vagy ügyésztől eltérő hatóság. Azt szükséges tehát meghatározni, hogy a német jog alapján bizonyos meghatározott bűncselekmények tekintetében az ügyészség jogainak és kötelezettségeinek átvállalására feljogosított adóhatóság az ezen irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „igazságügyi hatóságnak” és az említett irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontja értelmében vett „ügyésznek” tekinthető-e.

17 E bíróság szerint az e rendelkezéseknek a Bíróság által a 2020. december 8-i Staatsanwaltschaft Wien (Hamisított átutalási megbízások) ítéletben (C-584/19, EU:C:2020:1002) és Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok által a Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster ügyre (C-66/20, EU:C:2021:200) vonatkozó indítványban értelmezett szövegére és létjogosultságára alapított érvekkel ellentétes lenne, ha az adóhatóságot ezekkel egyenértékűnek tekintenék.

18 Ebben az összefüggésben hangsúlyozza, hogy a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontjában felsorolt igazságügyi hatóságok között kibocsátó hatóságként nem említett adóhatóság intézményi jogállása egyértelműen különbözik a felsorolásban szereplő ügyészségétől.

19 Így az ügyészségtől eltérően az adóhatóság a végrehajtó hatalom részét képező olyan közigazgatási szerv, amely az adózás területén rendelkezik hatáskörrel, és amely a német pénzügyminisztérium hierarchikus struktúrájába illeszkedik, anélkül hogy önálló, független és utasíthatatlan lenne. Csak bizonyos meghatározott bűncselekmények kapcsán folytathat le önállóan bűnügyi nyomozást, és csak addig, amíg maga át nem adja az ügyet az ügyészségnek, vagy amíg az ügyészség nem vonja magához az ügyet, amit bármikor és bármilyen különleges indok nélkül megtehet. Amikor az ügyészség folytatja le a nyomozást, az adóhatóságot ugyanazok a jogok és kötelezettségek illetik meg, mint a rendőrséget. Amikor az adóhatóság önállóan folytatja le a nyomozást, az ügyészséget a bűnügyi nyomozásban megillető jogokat és a kötelezettségeket csupán „átvállalja”, anélkül hogy azok őt magát megilletnék.

20 Ezzel szemben az ügyészség intézményi jogállását az jellemzi, hogy a bíróságok előtt a törvényesség védelmezőjeként jár el, ténylegesen részt vesz az igazságszolgáltatásban, és a törvény betartásának általános érdekét szolgálja.

21 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság elismeri, hogy az adóhatóságot, amikor az ügyészség jogait és kötelezettségeit átvállalja, az a 2014/41 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése, illetve 2. cikke c) pontjának i. alpontja értelmében vett „igazságügyi hatóságnak” és „kibocsátó hatóságnak” lehetne tekinteni.

22 A 2020. december 8-i Staatsanwaltschaft Wien (Hamisított átutalási megbízások) ítéletből (C-584/19, EU:C:2020:1002, 51. és 56–73. pont) ugyanis kitűnik, hogy egyetlen feltétele annak, hogy a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontjában említett jogalany „kibocsátó hatóságnak” minősüljön, az az, hogy az adott ügyben hatáskörrel rendelkezzen, és az európai nyomozási határozat kibocsátása az ezen irányelvben előírt garanciáknak megfeleljen.

23 E körülmények között az Oberlandesgericht Graz (grazi regionális felsőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [2014/41] irányelv 1. cikke (1) bekezdésének első [albekezdését] és 2. cikke c) pontjának i. alpontját, hogy egy német, a belső jog által bizonyos bűncselekmények tekintetében az ügyészség jogainak és kötelezettségeinek gyakorlására feljogosított, adójogi bűncselekményeket vizsgáló és adónyomozó-hatóságot is az e rendelkezések értelmében vett »igazságügyi hatóságnak«” és »kibocsátó hatóságnak« kell tekinteni?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

24 Egyetlen kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2014/41 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének első albekezdését és 2. cikke c) pontjának i. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy valamely tagállam adóhatósága, amely amellett, hogy a végrehajtó hatalomhoz tartozik, a nemzeti jognak megfelelően az ügyészség helyett és az ügyészséget megillető jogokat és kötelezettségeket átvállalva önállóan folytat adóbűncselekményekkel kapcsolatos nyomozást, e két rendelkezés értelmében vett „igazságügyi hatóságnak”, illetve „kibocsátó hatóságnak” minősülhet.

25 E rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak megfogalmazását, hanem a szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek a részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2020. december 8-i Staatsanwaltschaft Wien [Hamisított átutalási megbízások] ítélet, C-584/19, EU:C:2020:1002, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Először is, a szó szerinti értelmezés kapcsán emlékeztetni kell arra, hogy a 2014/41 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének első albekezdése az európai nyomozási határozatot olyan bírósági határozatként határozza meg, amelyet valamely tagállam igazságügyi hatósága ad ki vagy érvényesít abból a célból, hogy egy másik tagállamban egy vagy több konkrét nyomozási cselekményt végezzenek el az ezen irányelvvel összhangban folytatott bizonyítékszerzés céljából.

27 Az „igazságügyi hatóság” e rendelkezésben használt fogalma nincs meghatározva. Az említett rendelkezést tehát a 2014/41 irányelv egyéb rendelkezéseivel, különösen annak 2. cikke c) pontjával összefüggésben kell értelmezni.

28 Ez utóbbi rendelkezés meghatározza, hogy mit kell ezen irányelv alkalmazásában „kibocsátó hatóság” alatt érteni. Így az említett irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontja értelmében kibocsátó hatóságnak minősül „az adott ügyben hatáskörrel rendelkező bíró, bíróság, nyomozási bíró vagy ügyész”. Ugyanezen irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja értelmében kibocsátó hatóságnak minősül „bármely más, a kibocsátó állam által meghatározott és az adott ügyben a büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljáró illetékes hatóság, amely a nemzeti jog szerint hatáskörrel rendelkezik a bizonyítékgyűjtés elrendelésére”. Ezenkívül ez utóbbi rendelkezésből

kitűnik, hogy amennyiben az európai nyomozási határozatot ilyen „más hatóság” bocsátja ki, azt igazságügyi hatóságnak, azaz egy kibocsátó állambeli bírónak, bíróságnak, nyomozási bírónak vagy ügyésznek érvényesítenie kell, mielőtt azt továbbítanák a végrehajtó hatóság részére.

29 A 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának egyértelmű megfogalmazásából tehát az következik, hogy e rendelkezés megkülönbözteti a kibocsátó hatóságoknak az i., illetve ii. pontban említett két kategóriáját.

30 Így ezen irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontja „kibocsátó hatóságként” kifejezetten a bírákat, bíróságokat, nyomozási bírákat vagy ügyészeket jelöli meg, ahhoz az egyetlen feltételhez kötve, hogy az adott ügyben hatáskörrel rendelkezzenek (lásd ebben az értelemben: 2020. december 8-i Staatsanwaltschaft Wien [Hamisított átutalási megbízások] ítélet, C-584/19, EU:C:2020:1002, 50. és 51. pont).

31 E négy hatóság közös jellemzője, hogy mindannyian részt vehetnek az igazságszolgáltatásban (lásd analógia útján: 2019. május 27-i OG és PI [Lübecki és zwickaui ügyészség] ítélet, C-508/18 és C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 60. pont). Egyébiránt ezen értékelésnek megfelelően – amint az a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontjából kitűnik – az ezen irányelv értelmében vett „igazságügyi hatóságnak” minősülnek.

32 Ezenkívül, amint az magából a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontja i. alpontjának szövegéből, különösen a „vagy” kötőszó használatából kitűnik, e rendelkezés kimerítő jelleggel sorolja fel e négy hatóságot.

33 Ezt az értelmezést ezen irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja megerősíti, amely előírja, hogy a „kibocsátó hatóság” fogalma alá tartozik a hatóságok egy második kategóriája is. Ez a kategória az említett irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontjában említettektől eltérő bármely „más” hatóságot felölel, feltéve hogy az ilyen hatóság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljárjon (lásd ebben az értelemben: 2021. december 16-i Spetsializirana prokuratura [Forgalmi és helymeghatározó adatok] ítélet, C-724/19, EU:C:2021:1020, 29. pont). Az ilyen hatóság által kibocsátott európai nyomozási határozatot a végrehajtó hatóság részére történő továbbítását megelőzően az ugyanezen irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontja szerinti „igazságügyi hatóságnak” kell érvényesítenie.

34 Következésképpen a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontjában szereplő, „bármely más hatóságra” való hivatkozás egyértelművé teszi, hogy minden olyan hatóságot, amely nem az ezen irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontja szerinti bíró, bíróság, nyomozási bíró vagy ügyész, az említett irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja alapján kell vizsgálni. Az olyan nem igazságügyi hatóság, mint egy közigazgatási hatóság, következésképpen a jelen ítélet 33. pontjában felidézett feltételek mellett tartozhat a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja értelmében vett „kibocsátó hatóság” fogalma alá.

35 Ebből következik, hogy ezen irányelv 2. cikke c) pontjának i. és ii. alpontja tükrözi a bírói hatalom és a végrehajtó hatalom közötti, a jogállamok működését jellemző, a hatalmi ágak szétválasztása elvének szerves részét képező megkülönböztetést. Igazságügyi hatóságok alatt ugyanis hagyományosan az igazságszolgáltatásban részt vevő hatóságokat kell érteni, eltérően többek között a közigazgatási hatóságoktól, amelyek a végrehajtó hatalomhoz tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 35. pont).

36 A fentiekből az következik, hogy a 2014/41 irányelv 2. cikkének c) pontja a megfogalmazása szerint a kibocsátó hatóságok két, egymást kizáró kategóriáját különbözteti meg. Az e rendelkezés i. pontjában szereplő felsorolásban kifejezetten nem említett hatóságok jogállását a ii. pont alapján kell vizsgálni.

37 Márpedig a tagállami adóhatóságok nem szerepelnek az említett rendelkezés i. alpontjában kimerítően felsorolt hatóságok között. Ennélfogva azokat az ezen irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja értelmében vett kibocsátó hatóságoknak kell tekinteni, feltéve hogy az e rendelkezésben előírt feltételek teljesülnek.

38 Másodszor, a 2014/41 irányelv 2. cikkének c) pontját övező szövegkörnyezet és e rendelkezés célja is megerősíti e rendelkezésnek a jelen ítélet 36. pontjában kifejtett szó szerinti értelmezését.

39 A rendszertani értelmezést illetően ugyanis elsősorban meg kell jegyezni, hogy a 2014/41 irányelv 4. cikke, amely meghatározza azon eljárástípusokat, amelyek esetében európai nyomozási határozat kibocsátható, ennek megfelelően mind a „igazságügyi hatóság” által indított eljárásokat, mind pedig a „közigazgatási hatóságok” által indított eljárásokat meghatározza. E cikk így alátámasztja a hatóságok e két típusa közötti megkülönböztetés – ezen irányelv által létrehozott jogi keretben, konkrétabban az irányelv 2. cikkének c) pontjában fennálló – relevanciáját.

40 Másodsorban a 2014/41 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében és 2. cikkének c) pontjában szereplő rendelkezések együttes olvasatából kitűnik, hogy az európai nyomozási határozat kibocsátásához, bírósági határozat lévén, mindenképpen igazságügyi hatóság közreműködése szükséges. Az ilyen határozatot ugyanis vagy magának az ilyen hatóságnak kell meghoznia, vagy azt érvényesítenie kell, amennyiben azt az ezen irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja értelmében vett „más hatóság” bocsátotta ki.

41 E rendelkezések szövegéhez hasonlóan a szövegkörnyezetük is egyértelmű különbséget tesz az igazságügyi hatóságok és az európai nyomozási határozatot kibocsátani jogosult más hatóságok között.

42 A 2014/41 irányelv célkitűzését illetően emlékeztetni kell arra, hogy ezen irányelv célja, amint az az (5)–(8) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a bizonyítékok gyűjtésére vonatkozóan fennálló, túlságosan fragmentált és bonyolult jogi keretet felváltsa a határokon átnyúló vonatkozásokkal bíró büntetőügyekben, és az „európai nyomozási határozatnak” nevezett egyetlen eszközre épülő, egyszerűsített és hatékonyabb rendszer bevezetése útján az igazságügyi együttműködés megkönnyítésére és meggyorsítására irányul annak érdekében, hogy elősegítse az Unió azon célkitűzésének elérését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagy fokú bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia (2021. december 16-i Spetsializirana prokuratura [Forgalmi és helymeghatározó adatok] ítélet, C-724/19, EU:C:2021:1020, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 E tekintetben a tagállamok közötti egyszerűsített és hatékony együttműködésre irányuló cél megköveteli az európai nyomozási határozatot kibocsátó hatóság egyszerű és egyértelmű azonosítását annak meghatározása érdekében, hogy a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja értelmében az ilyen határozatot igazságügyi hatóságnak kell-e érvényesítenie. A jelen ítélet 36. pontjában elfogadott azon értelmezés, amely szerint az ezen irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett kibocsátó hatóságok két kategóriája kölcsönösen kizárja egymást, lehetővé teszi e cél elérését, mivel ez alapján egyértelműen meghatározható, hogy a kibocsátó hatóság e rendelkezés i. vagy ii. alpontjának hatálya alá tartozik-e.

44 A fentiekből az következik, hogy mind a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának szövegével, mind e rendelkezés szövegkörnyezetével, mind pedig az ezen irányelv által követett céllal ellentétes az osztrák és a német kormány által hivatkozott funkcionális értelmezés, amely szerint, amennyiben a nemzeti jog értelmében az adóhatóság átvállalja az ügyészre ruházott jogokat és kötelezettségeket, e hatóságot az ügyészséggel egyenértékűnek, következésképpen az említett irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett „kibocsátó hatóságnak” kell tekinteni.

45 Ez az értelmezés ugyanis azt eredményezné, hogy az adóhatóság – attól függően, hogy milyen jogi keretek között gyakorolja hatáskörét – a 2014/41 irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontjában vagy pedig a 2. cikke c) pontjának ii. alpontjában említett kibocsátó hatóságok közé tartozna. Ezenkívül az említett értelmezés elmosná az ezen irányelv által az igazságügyi hatóságok és a közigazgatási hatóságok között tett egyértelmű különbséget. Ennek további következményeképpen lehetővé válna, hogy egy, a végrehajtó hatalomhoz tartozó adóhatóság – amennyiben az ilyen hatóság az első rendelkezés hatálya alá tartozik – igazságügyi hatóság közreműködése nélkül európai nyomozási határozatot bocsásson ki. Egy ilyen megközelítés tehát jogbizonytalanságot teremtene, és azzal a kockázattal járna, hogy bonyolultabbá válna az európai nyomozási határozat végrehajtási rendszere, veszélybe sodorva ezáltal a tagállamok között büntetőügyekben folytatott együttműködés egyszerűsített és hatékony rendszerének létrehozását.

46 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/41 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének első albekezdését és 2. cikke c) pontjának i. alpontját a következőképpen kell értelmezni:

– valamely tagállam adóhatósága, amely amellett, hogy a végrehajtó hatalomhoz tartozik, a nemzeti jognak megfelelően az ügyészség helyett és az ügyészséget megillető jogokat és kötelezettségeket átvállalva önállóan folytat adóbűncselekményekkel kapcsolatos nyomozást, nem minősülhet e két rendelkezés értelmében vett „igazságügyi hatóságnak”, illetve „kibocsátó hatóságnak”;

– ezzel szemben az ilyen hatóság az említett irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja értelmében vett „kibocsátó hatóság” fogalma alá tartozhat, feltéve hogy az e rendelkezésben foglalt feltételek teljesülnek.

A költségekről

47 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének első albekezdését és 2. cikke c) pontjának i. alpontját

a következőképpen kell értelmezni:

– **valamely tagállam adóhatósága, amely amellett, hogy a végrehajtó hatalomhoz tartozik, a nemzeti jognak megfelelően az ügyészség helyett és az ügyészséget megillető jogokat és kötelezettségeket átvállalva önállóan folytat adóbűncselekményekkel kapcsolatos nyomozást, nem minősülhet e két rendelkezés értelmében vett „igazságügyi hatóságnak”, illetve „kibocsátó hatóságnak”;**

– **ezzel szemben az ilyen hatóság az ezen irányelv 2. cikke c) pontjának ii. alpontja értelmében vett „kibocsátó hatóság” fogalma alá tartozhat, feltéve hogy az e rendelkezésben foglalt feltételek teljesülnek.**

Aláírások